

RJ_01 Ruština pro neruštinaře I

Filozofická fakulta

podzim 2022

Výstupy z učení

Student po absolvování kurzu:

- získá základní povědomí o ruštině (hláskosloví a tvarosloví);
- bude schopen komunikovat v ruštině na základní témata v mluvené i písemné podobě (na úrovni A1);
- osvojí si základní reálie o Rusku a Rusech (historie, umění, zeměpis).

Osnova

- 1. Slovní zásoba, téma: pozdrav, krátké zdvořilostní fráze, ruské názvy několika měst; gramatika: přítomný čas slovesa být, oslovení; fonetika: přízvuk v ruštině, intonace, výslovnost hlásky ш;
- 2. slovní zásoba, téma: členové rodiny, profese, domácí zvířata; gramatika: přivlastňovací zájmena, konstrukce mám, máš, mám rád; fonetika: výslovnost hlásek я, е, ё, ю, nepřízvučné hlásky о, а, е, я;
- 3. slovní zásoba, téma: názvy zemí, jejich obyvatel, jazyků, krátké představení; gramatika: slovesa жить, говорить, изучать, číslovky 15 a 16; fonetika: výslovnost hlásky ж, intonace otázek;
- 4. slovní zásoba, téma: dny v týdnu, školní předměty, rozvrh; gramatika: konstrukce mám, máš, má, slovesa писать, записать, написать, číslovky 0–20; fonetika: výslovnost hlásek ч, щ, výslovnost hlásek р', л';
- 5. opakovací lekce: fráze a gramatika z lekcí 1–4; jméno po otci, slova cizího původu;
- 6. slovní zásoba, téma: roční období, měsíce, narozeniny; gramatika: minulý čas sloves, 3. pád zájmen он, она, číslovky 30–100, sloveso подарить; fonetika: výslovnost hlásky ы, výslovnost hlásek д', т', н';
- 7. slovní zásoba, téma: obchody a zboží; gramatika: konstrukce musím/potřebuji, 3. pád osobních zájmen, 3. pád vybraných podstatných jmen, řadové číslovky 1.–5., sloveso купить; fonetika: výslovnost hlásek л а л';
- 8. slovní zásoba, téma: jídla a nápoje, v kavárně, ceny; gramatika: spojování číslovek s podstatnými jmény, číslovky 200–1000, slovesa взять, быть, пить а есть; fonetika: výslovnost hlásek б', п', м', výslovnost přejatých slov;
- 9. slovní zásoba, téma: slovíčka z předchozích lekcí, o prázdninách, dopravní prostředky, sport a volný čas; gramatika: slovesa пойти, поехать, zájmena какой, этот, přídavná jména; fonetika: opakování;
- 10. opakovací lekce: slovní zásoba, fráze, gramatika, fonetika z lekcí 1–9;
- 11. opakovací lekce, doplňující materiály dle potřeb a zájmu studentů.

Materiály kurzu:

ORLOVA, Natalia. *Klass! Ruština pro střední školy*. Praha: Klett, 2010. 168 s. ISBN 978-80-7397-032-1.

BELYNTSEVA, Olga a Adam JANEK. *Učebnik sovremennogo russkogo jazyka*. Vydání 1. Brno: Computer Press, 2009. xii, 554. ISBN 9788025124420.

А З Б У К А

А	а	<i>А</i>	<i>а</i>	a
Б	б	<i>Б</i>	<i>б</i>	b
В	в	<i>В</i>	<i>в</i>	v
Г	г	<i>Г</i>	<i>г</i>	g
Д	д	<i>Д</i>	<i>д</i>	d
Е	е	<i>Е</i>	<i>е</i>	je (-e)
Ё	ё	<i>Ё</i>	<i>ё</i>	jo (-o)
Ж	ж	<i>Ж</i>	<i>ж</i>	ž
З	з	<i>З</i>	<i>з</i>	z
И	и	<i>И</i>	<i>и</i>	i
Й	й	<i>Й</i>	<i>й</i>	j
К	к	<i>К</i>	<i>к</i>	k
Л	л	<i>Л</i>	<i>л</i>	l
М	м	<i>М</i>	<i>м</i>	m
Н	н	<i>Н</i>	<i>н</i>	n
О	о	<i>О</i>	<i>о</i>	o

П	п	<i>П</i>	<i>п</i>	p
Р	р	<i>Р</i>	<i>р</i>	r
С	с	<i>С</i>	<i>с</i>	s
Т	т	<i>Т</i>	<i>т</i>	t
У	у	<i>У</i>	<i>у</i>	u
Ф	ф	<i>Ф</i>	<i>ф</i>	f
Х	х	<i>Х</i>	<i>х</i>	ch
Ц	ц	<i>Ц</i>	<i>ц</i>	c
Ч	ч	<i>Ч</i>	<i>ч</i>	č
Ш	ш	<i>Ш</i>	<i>ш</i>	š
Щ	щ	<i>Щ</i>	<i>щ</i>	šč
	ъ		<i>ъ</i>	tvrdý znak
	ы		<i>ы</i>	y
	ь		<i>ь</i>	měkký znak
Э	э	<i>Э</i>	<i>э</i>	e
Ю	ю	<i>Ю</i>	<i>ю</i>	ju (-u)
Я	я	<i>Я</i>	<i>я</i>	ja (-a)

1. Azbuka

Azbuka se skládá ze 33 písmen – 21 souhlásek, 10 samohlásek (6 + 4 tzv. jotované), měkkého a tvrdého znaku. Od latinské abecedy, kterou používá i čeština, se azbuka v mnohém liší, a to nejen v její grafické podobě. Je v ní několik písmen, která v latinské abecedě zcela chybí. Některá písmena azbuky mají shodnou grafickou podobu (ruská písmena К, О, Т, А aj. odpovídají českým písmenům K, O, T, A aj.), některá jsou odlišná (ruská písmena Р, С, В aj. odpovídají českým písmenům R, S, V aj.).

Poslechněte si kompletní azbuku:

001 L00_A01

Аа Бб Вв Гг Дд Ее Ёё Жж Зз Ии Йй Кк хл Мм Нн Оо Пп Рр Сс Тт Уу
Фф Хх Цц Чч Шш Щщ Ъъ Ыы Ьь Ээ Юю Яя

Srovnejte azbuku s českou abecedou:

A a	А а	Ch ch	Х х	S s	С с	–	Ё ё
B b	Б б	I i	И и	Š š	Ш ш	–	Щ щ
C c	Ц ц	J j	Й й	T t	Т т	–	Ъ ъ
Č č	Ч ч	K k	К к	U u	У у	–	Ь ь
D d	Д д	L l	Л л	V v	В в	–	Ю ю
E e	Э э	M m	М м	W w	–	–	Я я
Ě ě	Е е	N n	Н н	X x	–		
F f	Ф ф	O o	О о	Y y	Ы ы		
G g	Г г	P p	П п	Z z	З з		
H h	–	R r	Р р	Ž ž	Ж ж		

2. Písmena azbuky

Základní dělení azbuky s výslovností jednotlivých písmen (symbol [ʹ] označuje **měkčnost** souhlásek):

a) samohlásky

běžné:	а	э	и	ы	о	у
	[a]	[e]	[i]	[y]	[o]	[u]

tzv. jotované:	е	ё	ю	я
	[je/e]	[jo/o]	[ju/u]	[ja/a]

b) souhlásky

б	в	г	д	ж	з	й	к	л	м	
[b]	[v]	[g]	[d]	[ž]	[z]	[j]	[k]	[l]	[m]	
н	п	р	с	т	ф	х	ц	ч	ш	щ
[n]	[p]	[r]	[s]	[t]	[f]	[ch]	[c]	[čʹ]	[š]	[ščʹ]

c) měkký a tvrdý znak

měkký znak **ь**

tvrdý znak **ъ**

MĚJTE NEUSTÁLE NA PAMĚTI

1. По **г, к, х** se vždy píše pouze **и**, nikdy **ы** (гитара, кино, хитрая)!
 2. По **ж, ш, ч, щ** se v ruských slovech nepíše jotované **я, ю**. Musí následovat **а, у** (жалоба, шумно, часто, щука)! (Pozor na přejatá slova жури́, брошю́ра apod.)
 3. По **ж, ш, ч, щ** se v ruských slovech píše vždy jen **и**, nikdy **ы** (живо́й, широко́, чистый, щико́лотка)!
 4. Slabiky **же́, ше́** se vyslovují stejně jako slabiky **жо, шо** (жёлтый – обжо́ра, решённый – шо́к)!
 5. Písmena **е, ё, ю, я, и, ь** měkčí předcházející souhlásku (neplatí pro vždy tvrdé souhlásky – **ж, ш, ц**)!
 6. Samohlásky **а [a], о [o], е [je/e], я [ja/a]** si zanechávají svoji kvalitu **pouze v přízvučné pozici**. Ve všech ostatních pozicích podléhají redukci.
-

к а р т а - karta	о к о - oko
н о р м а - norma	у х о - ucho
ф о р м а - forma	с у х о - sucho
д о м а - doma	в п р а в о - vpravo
н о т а - nota	т р а к т о р - traktor
б о м б а - bomba	м р а м о р - mramor
б у д к а - budka	т р а н с п о р т - transport
т р у б к а - trubka	д о к т о р - doktor
к о м п а с - kompas	

Запóмните!

Это наша ма́ма.

Вот наш кот.

Где па́па?

Кто э́то?

Что э́то?

До́брый день!

Здра́вствуйте!

Здра́вствуй!

Приве́т!

Меня́ зову́т Ва́цлав.

А как вас зову́т?

Как тебя́ зову́т?

Отку́да ты?

Моё́ и́мя Макси́м.

Zapamatujte si!

To je naše maminka.

Tady je náš kocour/To je náš kocour.

Kde je tatínek?

Kdo je to?

Co je to?

Dobrý den!

Dobrý den! (vykání)

Dobrý den! (tykání)

Ahoj! (při setkání)

Jmenuji se Václav.

A jak se jmenujete vy?

Jak se jmenuješ?

Odkud jsi?

Moje jméno je Maxim.

Это он.
Это наш папа.
Наш папа Виктор.

Это она́.
Это наша ма́ма.
Наша ма́ма Лена.

Это он.
Это мой брат.
Мой брат Ива́н.

Это я.
Я сестра́.
Я А́нна.

Вот он.
Это наш кот.
Наш кот Матро́скин.

Вот он.
Это мой друг.
Мой друг Макси́м.

Вот мы.
Мы Попо́вы.

Ruská věta

Stavba vět se v ruském i českém jazyce v mnohém shoduje. Jsou zde však některé zásadní odlišnosti, které je nutné mít neustále na paměti. **Pamatujte si, že se v ruštině běžně nevyjadřuje tvar slovesa být v přítomném čase.**

2. Poslouchejte a porovnejte:

033 L01_A06

Это он.	To je on.
Вот наш кот.	Tady je náš kocour.
Мама там.	Maminka je tam.
Там Максим.	Tam je Maxim.
Вот мой друг.	To je můj kamarád.

Где папа?	Kde je tatínek?
Кто это?	Kdo je to?
Что это?	Co je to?
Кто вы?	Kdo jste ?

Všimněte si, že chybějící tvar slovesa být v přítomném čase může být nahrazen **pomlčkou**:

Мой брат Иван – друг Максима.	Můj bratr Ivan je Maximův kamarád.
Это мы – Поповы.	To jsme my, Поповы.
Матроскин – кот Анны.	Matroskin je kocour Anny.

Osobní zájmena

Pozorně si přečtěte následující tabulku osobních zájmen (kurzívou jsou vyznačena zájmena, se kterými jste se ještě neseznámili):

Я Анна.	Мы Поповы.
Ты мой брат.	Вы Поповы.
Он мой папа.	<i>Он</i>
Она моя мама.	
<i>Оно</i>	

Instruktažní videa - azbuka

<https://www.youtube.com/watch?v=L3LEdwnHKdk>

<https://www.youtube.com/watch?v=ZIS4qvRREPg>

<https://www.youtube.com/watch?v=GAvFP19Lcz4>